

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 18 maja 2020 r.

Pozycja 131

POSTANOWIENIE z dnia 2 października 2019 r. Sygn. akt Ts 84/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Zielonacki,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej P.M. o zbadanie zgodności:

art. 59 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji „w brzmieniu obowiązującym w dacie wystawienia tytułów wykonawczych (t.j. Dz.U.1991.36.161) oraz w brzmieniu przyjętym przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Łodzi (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 599 ze zm.) w uzasadnieniu wyroku z dnia 30 października 2018 r. w sprawie o sygn. akt: [...], w zakresie, w jakim wyżej wymieniony przepis nie wskazuje jako przesłanki umorzenia postępowania egzekucyjnego sytuacji, w której tytuły wykonawcze zostały wystawione niezgodnie z obowiązującymi przepisami prawa” z art. 2, art. 7, art. 32 ust. 1, art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego bieg skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 30 maja 2019 r. (data nadania), P.M. (dalej: skarżący), reprezentowany przez adwokata ustanowionego pełnomocnikiem z urzędu, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego:

Postanowieniem z 5 listopada 2015 r. (znak: [...]) Naczelnik Urzędu Skarbowego w Ł. (dalej: organ pierwszej instancji), działając na podstawie art. 123 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267; dalej: k.p.a.) oraz art. 17 § 1 w związku z art. 59 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2014 r. poz. 1619, ze zm.; dalej: u.p.e.a.), odmówił umorzenia postępowania egzekucyjnego prowadzonego na podstawie jedenastu tytułów wykonawczych, wystawionych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Na skutek zażalenia skarżącego powyższe rozstrzygnięcie zostało utrzymane w mocy postanowieniem Dyrektora Izby Skarbowej w Ł. (dalej: organ odwoławczy) z 30 listopada 2016 r. (znak: [...]), wydanym na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 w związku z art. 144 k.p.a. oraz art. 17 § 1, art. 18 i art. 59 § 1 pkt 2 u.p.e.a.

Wyrokiem z 30 października 2018 r. (sygn. [...]) Wojewódzki Sąd Administracyjny w Ł. uchylił postanowienie organu odwoławczego oraz poprzedzające je postanowienie organu pierwszej instancji.

W uzasadnieniu tego orzeczenia uznano za zasadne zarzuty skarżącego w odniesieniu do sposobu prowadzenia jego sprawy przez organy obu instancji oraz w konkluzji stwierdzono, że „organy administracji publicznej nie podjęły wszystkich czynności, których podjęcie było konieczne celem dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego i załatwienia sprawy oraz nie zgromadziły w sposób wyczerpujący materiału dowodowego, a ponadto nie odniosły się do całego materiału dowodowego już zgromadzonego w sprawie, nie przeprowadziły postępowania wnikliwie oraz naruszyły zasadę przekonywania, czym naruszyły art. 7, art. 8, art. 9, art. 11, art. 77 § 1, art. 80, art. 107 § 3 i art. 126 k.p.a. w związku z art. 18 u.p.e.a. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy organy uwzględnią powyższą ocenę prawną i zastosują się do niej celem wyeliminowania dostrzeżonych nieprawidłowości”.

2. Zdaniem skarżącego, kwestionowany przepis jest spreczny z art. 2 Konstytucji (w aspekcie wywodzonych z niego zasad demokratycznego państwa prawnego oraz pewności i stabilności prawa, a także prawidłowej legislacji), jak również narusza zasadę równości (art. 32 ust. 1 Konstytucji), gdyż wbrew art. 7 ustawy zasadniczej umożliwia w sposób dowolny traktowanie jednostek w sprawach podobnych. Ponadto, skarżący zarzuca zaskarżonej regulacji naruszenie wynikającego z art. 45 ust. 1 Konstytucji prawa do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd.

3. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 4 lipca 2019 r. wezwano skarżącego do usunięcia – w terminie siedmiu dni od dnia doręczenia tego zarządzenia – braków formalnych skargi konstytucyjnej przez złożenie do akt niniejszej sprawy pięciu, poświadczonych za zgodność z oryginałem, kopii:

- a) wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Ł. z 30 października 2018 r. (sygn. akt [...]) wraz z uzasadnieniem;
- b) postanowienia Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Ł. z 30 listopada 2016 r. (nr [...], UNP: [...]);
- c) postanowienia Naczelnika Urzędu Skarbowego w Ł. z 5 listopada 2015 r. (nr [...]).

Przedmiotowe zarządzenie zostało doręczone pełnomocnikowi skarżącego 26 lipca 2019 r.

4. Pismem procesowym z 2 sierpnia 2019 r. (data nadania), pełnomocnik skarżącego wykonał zarządzenie sędziego TK z 4 lipca 2019 r. w sprawie usunięcia braków formalnych.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom.

2. Stosownie do art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK skarga konstytucyjna może zostać wniesiona w sytuacji, gdy sąd lub organ administracji orzekł ostatecznie o wolnościach, prawach lub obowiązkach skarżącego na podstawie aktu normatywnego, któremu w skardze zarzuca się niekonstytucyjność.

Jak podkreślił Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu pełnego składu z 4 grudnia 2000 r. o sygn. SK 10/99 (OTK ZU nr 8/2000, poz. 300) „konstytucyjne pojęcie «orzeczenia»

o wolnościach, prawach lub obowiązkach jednostki obejmuje rozstrzygnięcia, które nakładają, zmieniają lub uchylają obowiązki albo przyznają, zmieniają lub znoszą uprawnienia”. Są to również orzeczenia, które „autorytatywnie stwierdzają istnienie obowiązku lub uprawnienia, jeżeli rozstrzygnięcia te mają znaczenie dla realizacji określonych uprawnień lub obowiązków jednostki”, a także „rozstrzygnięcia polegające na odmowie wydania jednego z wymienionych wcześniej rozstrzygnięć”. Istotą orzeczenia o wolnościach, prawach lub obowiązkach jednostki jest zawsze jego wiążący charakter, wyrażający się w powstaniu, zmianie lub zniesieniu obowiązków ciążących na określonych podmiotach (zob. m.in. postanowienia TK z: 5 grudnia 1997 r., sygn. Ts 14/97, OTK ZU nr 1/1998, poz. 9; 17 lutego 1999 r., sygn. Ts 164/98, OTK ZU nr 4/1999, poz. 83 oraz 24 listopada 2004 r., sygn. Ts 57/04, OTK ZU nr 5/B/2004, poz. 300, a także wyrok TK z 10 lipca 2000 r., sygn. SK 21/99, OTK ZU nr 5/2000, poz. 144).

Charakter orzeczenia, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji, został sprecyzowany w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, zgodnie z którym skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana. Orzeczenie musi mieć zatem walor ostateczności. Złożenie skargi konstytucyjnej jest więc związane z bezskutecznym wyczerpaniem zwykłych środków zaskarżenia przewidzianych w stosownych przepisach proceduralnych (zob. np. postanowienie TK z 18 grudnia 2018 r., sygn. SK 25/18, OTK ZU A/2018, poz. 82). Powyższe warunkowane jest tym, że instytucja skargi konstytucyjnej ma ze swej istoty charakter subsydiarny wobec innych środków służących ochronie praw i wolności konstytucyjnych (zob. np. postanowienie TK z 1 września 1998 r., sygn. Ts 97/98, OTK ZU nr 6/1998, poz. 104). Toteż w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego i w doktrynie prawnej (zob. Z. Czeszejko-Sochacki, *Sądownictwo konstytucyjne w Polsce na tle porównawczym*, Warszawa 2003, s. 275 i n. oraz przywołane tam orzecznictwo) stale akcentuje się, że skarga nie jest samoistnym środkiem prawnym, lecz środkiem ochrony wolności i praw, który może być wykorzystany dopiero wtedy, gdy w jednostkowej sprawie sądowej lub administracyjnej postępowanie zostało przeprowadzone i ostatecznie zakończone.

3. W niniejszej sprawie skarżący wskazał jako ostateczne orzeczenie o jego konstytucyjnych wolnościach i prawach wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Ł. (dalej: WSA) z 30 października 2018 r. (sygn. akt [...]).

Po pierwsze, wyrok ten nie został zaskarżony skargą kasacyjną (która ma charakter zwykłego środka odwoławczego) do Naczelnego Sądu Administracyjnego i stał się w związku z tym prawomocny (zob. metrykę w Centralnej Bazie Orzeczeń Sądów Administracyjnych: <http://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/46FE64ACA3>). Nie została zatem wyczerpana droga prawna w rozumieniu art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK.

Po drugie, co należy podkreślić, wyrok ten jest dla skarżącego korzystny, gdyż WSA uznał zarzuty skarżącego względem wydanych w jego sprawie rozstrzygnięć administracyjnych, uchylił postanowienia organów obu instancji w przedmiocie odmowy umorzenia postępowania egzekucyjnego oraz sformułował wytyczne odnoszące się do dalszego prowadzenia postępowania administracyjnego. Innymi słowy, postępowanie dotyczące wniosku skarżącego o umorzenie postępowania egzekucyjnego jest nadal w toku, gdyż stan faktyczny i prawny sprawy powstały w wyniku orzeczenia WSA wciąż wymaga aktywności ze strony właściwych organów władzy publicznej. Wystąpienie przez skarżącego ze skargą konstytucyjną na tym etapie postępowania musi zostać tym samym uznane za przedwczesne, a przez to niedopuszczalne z powodu braku ostatecznego orzeczenia negatywnie kształtującego położenie prawne skarżącego.

W tym stanie rzeczy – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK – należało postanowić jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na niniejsze postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.